

Vergaderjaar 2024–2025

29 338

Wetenschapsbudget

Nr. 290

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 februari 2025

Met deze brief geef ik invulling aan mijn toezegging tijdens het commissiedebat onderzoeks- en wetenschapsbeleid d.d. 3 oktober 2024 om een reactie te geven op hoe NWO omgaat met diversiteitsbeleid (Kamerstuk 29 338, nr. 279). Mij is gevraagd nadere toelichting te geven op de rol van diversiteitsbeleid bij de onderzoeksfinanciering door NWO.

Juist voor het beoefenen van wetenschap is het belangrijk om veel verschillende invalshoeken te onderzoeken en te wegen. Wetenschap floreert alleen als er voldoende ruimte is voor pluriformiteit van gedachten. Voor nieuwe en originele ideeën zijn wetenschappers met diverse achtergronden en perspectieven nodig. Bovendien vragen de complexe uitdagingen van deze tijd om een breed scala aan experts uit verschillende disciplines, die onderling en samen met de maatschappij tot de juiste oplossingen kunnen komen. Onze onderzoeksinstellingen mogen daarom geen gesloten bolwerken zijn.

In het hoger onderwijs en de wetenschap leeft al langer een breed gedragen ambitie om te komen tot een betere onderzoekscultuur, waarin wetenschappers met allerlei achtergronden de ruimte krijgen om innovatieve ontdekkingen te doen die onze samenleving verder helpen. Iedere organisatie in het stelsel heeft hierin een eigen rol en verantwoordelijkheid. Het is primair de verantwoordelijkheid van kennisinstellingen om een werkomgeving te creëren die het beste in wetenschappers naar boven haalt. Als wetenschapsfinancier kan NWO deze beweging binnen de sector ondersteunen en aanmoedigen. NWO vervult deze rol nu al op verschillende thema's die de onderzoekscultuur in het wetenschapsstelsel bevorderen.

NWO heeft haar ambities op het gebied van diversiteit en inclusie opgenomen in de NWO-strategie 2023–2026 «Wetenschap Werkt».¹ NWO geeft in deze strategie aan op instellingsniveau afspraken te willen maken met kennisinstellingen rondom thema's die bijdragen aan een gezondere onderzoekscultuur, waaronder *open access*, datamanagement, kennisveiligheid en diversiteits- en inclusiebeleid. Door één pakket met overkoepelende afspraken te maken, vallen eisen weg op het niveau van de individuele aanvraag voor onderzoeksfinanciering. Dit vereenvoudigt aanvraagprocedures bij NWO en ontlast wetenschappers die een aanvraag willen indienen. De versimpeling van onderzoeksaanvragen moet bijdragen aan de breed gedragen wens onder wetenschappers en kennisinstellingen om de hoge werk- en aanvraagdruk binnen de wetenschap te verminderen.

NWO heeft aangegeven dat de gesprekken met kennisinstellingen over gezamenlijke afspraken nog moeten opstarten. NWO heeft mij bovendien ervan verzekerd dat alle afspraken rondom diversiteits- en inclusiebeleid tot stand zullen komen vanuit een consensus onder de betrokken partijen. Het buitensluiten van kennisinstellingen op bepaalde financieringsinstrumenten is niet aan de orde in de huidige opzet van de afspraken.

Ik vind het positief dat NWO de kennisinstellingen ondersteunt en aanmoedigt om de onderzoekscultuur in ons wetenschapsstelsel te verbeteren. Een goede werkomgeving zal de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek stimuleren. Het blijft echter de verantwoordelijkheid van de kennisinstellingen om een goede werkomgeving te creëren.

Waar nodig zal ik de sector bijstaan in de beweging de onderzoekscultuur te verbeteren, zoals ik nu al doe via het nationaal programma Erkennen & Waarderen, de integrale aanpak sociale veiligheid en het nationaal actieplan voor meer diversiteit en inclusie in het hoger onderwijs en onderzoek. Ook blijf ik betrokken door mijn gesprekken met de sector. Zo sprak ik recent met het bestuur van het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren (LNVH) over de positie van vrouwelijke wetenschappers bij de Nederlandse kennisinstellingen. Ik zal in het oog houden dat de ambities van NWO aansluiten op het streven van kennisinstellingen om ervoor te zorgen dat de Nederland een goede en aantrekkelijke plek is voor een ieder om wetenschap te bedrijven, ongeacht godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of welk achtergrondkenmerk dan ook.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
E.E.W. Bruins

¹ Kamerstukken II, 2021/22 29 338, nr. 258.